

Sigurnosne istrage* pomorskih nesreća i nezgoda**

[...]

Državni odvjetnik, policija, lučke kapetanije, lučke uprave, pomorski prijevoznici i drugi subjekti pomorskog prometa, dužni su glavnom istražitelju i drugim istražiteljima Agencije, odmah po nastanku događaja pomorske nesreće ili nezgode, bez ikakvih ograničenja ili uvjeta, omogućiti pristup svim relevantnim područjima i mjestu nesreće ili nezgode te svim svjedocima, brodovima i objektima koji su u nesreći ili nezgodi sudjelovali, podrtinama, ostacima, teretu, opremi, podacima s pomorskih karata i brodskih dnevnika, elektroničkih i magnetskih zapisa i videovrpci, uključujući podatke iz VDR-a i drugih elektroničkih naprava koji se odnose na razdoblje prije, za vrijeme i nakon nesreće te drugim uređajima i podacima koji bi se opravdano mogli smatrati korisnim za sigurnosnu istragu nesreće.

[...]

Izvod iz Uredbe o načinu i uvjetima za obavljanje sigurnosnih istraga pomorskih nesreća i nezgoda (Narodne novine broj 122/2015.)

Pomorska nesreća ili nesreća označava događaj ili slijed događaja koji za posljedicu ima:

a) smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe, koja je uzrokovana ili je u svezi s izvedbom ili radom broda, ili

* Sigurnosna istraga je istražni postupak koji provodi Agencija ili istražno tijelo druge države tijekom kojeg se prikupljaju i analiziraju podaci, utvrđuju uzroci i uzročni čimbenici pomorskih nesreća i nezgoda te prema potrebi izrađuju sigurnosne preporuke radi sprječavanja pomorskih nesreća i nezgoda u budućnosti te s tim u vezi unapređenja sigurnosti plovidbe i smanjenja opasnosti od onečišćenja s brodova.

** Pomorska nezgoda ili nezgoda je događaj povezan s radom broda, osim pomorske nesreće, koji je ugrozio ili bi, ako se ne poduzmu odgovarajuće radnje za sprječavanje ili ublažavanje neželjenih posljedica, mogao ugroziti sigurnost broda, osoba na brodu ili bilo koje druge osobe ili pomorski okoliš.

- b) gubitak osobe s broda koji je uzrokovan ili je u svezi s eksploatacijom broda ili radom broda, ili
- c) gubitak, pretpostavljeni gubitak broda ili njegovo napuštanje, ili
- d) bitnu štetu na brodu, ili
- e) nasukavanje ili onesposobljavanje broda, ili sudjelovanje broda u sudaru, ili
- f) bitnu štetu objekata pomorske infrastrukture koja je uzrokovana ili je u svezi s radom broda i koja bi mogla ozbiljno ugroziti sigurnost broda, drugog broda ili pojedine osobe, ili
- g) štetu pomorskom okolišu izazvanu oštećenjem broda ili brodova, a koje je uzrokovano ili je u svezi s radom broda ili brodova.

PREDMET UREDBE

Članak 1.

(1) Ovom Uredbom određuje se način i uvjeti obavljanja sigurnosnih istraga pomorskih nesreća i nezgoda radi njihovog sprječavanja u budućnosti, unaprjeđenja sigurnosti plovidbe i smanjenja opasnosti od onečišćenja s brodova, i to:

1. pravovremenim pokretanjem sigurnosnih istraga pomorskih nesreća i nezgoda radi utvrđivanja njihovog uzroka
2. pravovremenim, istinitim i točnim izvješćivanjem o rezultatima sigurnosnih istraga objavom preliminarnih i završnih izvješća ili privremenih izvjava
3. pravovremenim predlaganjem potrebnih korektivnih mjera objavom sigurnosnih preporuka i praćenjem njihove implementacije od strane onih kojima su preporuke namijenjene.

(2) Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu ovlaštena je pokretati i provoditi sigurnosne istrage u svrhu utvrđivanja uzroka pomorskih nesreća i nezgoda, objave rezultata provedene sigurnosne istrage i predlaganja mjera radi sprječavanja pomorskih nesreća i nezgoda u budućnosti, unaprjeđenja sigurnosti plovidbe i smanjenja opasnosti od onečišćenja s brodova.

(3) Sigurnosne istrage nisu namijenjene pripisivanju krivnje i s tim u svezi utvrđivanju upravnopravne, građanskopravne ili kaznenopravne odgovornosti, međutim, glavni istražitelj i istražitelji koji vode ili sudjeluju u sigurnosnim istragama, ne smiju se suzdržati od potpunog i istinitog izvješćivanja o uzrocima pomorske nesreće ili nezgode, pa ni onda kada bi se iz rezultata provedene sigurnosne istrage moglo zaključiti o nečijoj krivnji ili odgovornosti.

[...]

PODRUČJE PRIMJENE

Članak 3.

(1) Ova Uredba primjenjuje se na pomorske nesreće i nezgode:

1. u kojima sudjeluju brodovi koji plove pod zastavom Republike Hrvatske, bez obzira na mjesto nesreće ili nezgode

2. koje se dogode unutar teritorijalnog mora i unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske, kako je određeno u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora od 10. prosinca 1982. godine, bez obzira na zastavu broda ili brodova uključenih u nesreću

3. koje se dogode u drugim vodama ako je u pomorskoj nesreći ili nezgodi sudjelovao ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo državne pripadnosti članice Europske unije na redovitoj liniji, kojemu je Republika Hrvatska bila posljednja država članica uplovljenja, sve do postizanja međusobnog dogovora Agencije za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu i nadležnog istražnog tijela bitno zainteresirane države članice Europske unije o preuzimanju vođenja sigurnosne istrage od strane te članice

4. koje uključuju druge bitne interese Republike Hrvatske, bez obzira na mjesto nesreće i zastavu broda ili brodova uključenih u nesreću.

(2) Ova Uredba ne primjenjuje se na pomorske nesreće i nezgode u kojima sudjeluju isključivo:

1. ratni brodovi i javni plovni objekti

2. brodovi bez mehaničkog poriva

3. drveni brodovi jednostavne gradnje

4. jahte za sport i razonodu ili osobne potrebe, koje nisu uključene u gospodarsku djelatnost, osim ako imaju ili će imati posadu i prevoze više od 12 putnika za gospodarske svrhe

5. brodice za osobne potrebe

6. plovni objekti koji plove na plovnim putovima unutarnjih voda (rijeke, kanali i jezera na kojima se obavlja plovidba, osim rijeka hrvatskoga jadranskog sliva u onom dijelu toka koji je plovani s morske strane)

7. ribarski brodovi duljine manje od 15 metara

8. nepomični odobalni objekti za eksploataciju podmorja.

(3) Bez obzira na odredbe stavka 2. točaka 4., 5. i 7. ovoga članka, glavni istražitelj pomorskih nesreća u Agenciji za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, može odlučiti o pokretanju sigurnosne istrage vrlo ozbiljne ili ozbiljne pomorske nesreće, u kojoj su sudjelovali isključivo jahte ili brodice, odnosno ribarski brodovi duljine

manje od 15 metara, ukoliko ocijeni da će provedena sigurnosna istraga rezultirati izdavanjem sigurnosne preporuke, u cilju sprječavanja sličnih pomorskih nesreća u budućnosti ili unaprjeđenja sigurnosti plovidbe.

STATUS SIGURNOSNIH ISTRAGA

Članak 5.

(1) Pokretanje i vođenje sigurnosnih istraga ne može se zabraniti, obustaviti, odgoditi ili na bilo koji način ograničiti.

(2) Glavni istražitelj i istražitelji sigurnosnih istraga djeluju potpuno neovisno u pokretanju i vođenju sigurnosnih istraga u odnosu na sva tijela nadležna za pomorski promet, druga državna i pravosudna tijela te sve pravne i fizičke osobe.

(3) Sigurnosne istrage provode se neovisno o bilo kojim drugim istragama, niti te istrage imaju ili mogu imati utjecaj na provođenje sigurnosnih istraga ili rezultate tih istraga.

OBVEZA PROVOĐENJA SIGURNOSNE ISTRAGE

Članak 6.

(1) U slučaju vrlo ozbiljne pomorske nesreće, glavni istražitelj je dužan odmah ili u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju ne kasnije od 30 dana nakon nesreće, pokrenuti sigurnosnu istragu.

(2) U slučaju ozbiljne pomorske nesreće, glavni istražitelj je dužan odmah ili u najkraćem mogućem roku pokrenuti postupak prethodne procjene iz članka 7. ove Uredbe, na temelju kojeg će odlučiti hoće li pokrenuti sigurnosnu istragu ili ne.

(3) U slučaju pomorske nesreće koja se u smislu ove Uredbe ne smatra vrlo ozbiljnom ili ozbiljnom pomorskom nesrećom te u slučaju pomorske nezgode, glavni istražitelj će na temelju prikupljenih podataka o nesreći ili nezgodi odlučiti hoće li pokrenuti sigurnosnu istragu ili ne, uzimajući u obzir težinu pomorske nesreće ili nezgode, vrstu broda i/ili tereta, stupanj onečišćenja pomorskog okoliša, utjecaj rezultata sigurnosne istrage na sprječavanje nesreća i nezgoda u budućnosti ili na sprječavanje i smanjivanje opasnosti od onečišćenja s brodova, postupajući pritom sukladno standardima zajedničke metodologije iz članka 8. ove Uredbe.

(4) Glavni istražitelj je dužan, u roku od 30 dana od ozbiljne nesreće iz stavka 2. ovoga članka ili nesreće ili nezgode iz stavka 3. ovoga članka, donijeti pisanu i obrazloženu odluku o pokretanju ili nepokretanju sigurnosne istrage.

(5) U slučajevima kada glavni istražitelj odluči da se sigurnosna istraga neće provoditi, tada će evidentirati nesreću ili nezgodu u nacionalnoj (CMCIP) i europskoj (EMCIP) bazi podataka.

POSTUPAK PRETHODNE PROCJENE OZBILJNE NESREĆE

Članak 7.

(1) U slučaju ozbiljne pomorske nesreće, glavni istražitelj provest će postupak prethodne procjene na način da poduzme izvide radi posrednog ili neposrednog uvida u relevantnu dokumentaciju, nedostatke i oštećenje broda te stupnja onečišćenja pomorskog okoliša na temelju kojih će odlučiti o pokretanju sigurnosne istrage, uzimajući u obzir težinu pomorske nesreće, vrstu broda i/ili tereta, stupanj onečišćenja pomorskog okoliša, utjecaj rezultata sigurnosne istrage na sprječavanje pomorskih nesreća i nezgoda u budućnosti ili na sprječavanje i smanjivanje opasnosti od onečišćenja s brodova, postupajući pritom sukladno standardima zajedničke metodologije iz članka 8. ove Uredbe.

(2) Ako glavni istražitelj, na temelju provedenog postupka prethodne procjene, odluči o nepokretanju sigurnosne istrage ozbiljne nesreće, dužan je takvu odluku dokumentirati i evidentirati u nacionalnoj bazi podataka (CMCIP) te izvijestiti EMSA-u na propisanom obrascu te evidentirati podatke o nesreći sukladno sustavu izvješćivanja i unosa podataka o pomorskim nesrećama i nezgodama u europsku bazu podataka (EMCIP).

METODOLOGIJA POKRETANJA I VOĐENJA SIGURNOSNIH ISTRAGA

Članak 8.

(1) Na pokretanje i vođenje sigurnosnih istraga iz područja primjene ove Uredbe, primjenjuje se zajednička metodologija kako je utvrđeno Uredbom Komisije (EU) br. 1286/2011 od 9. prosinca 2011. o donošenju opće metodologije za istraživanje pomorskih nesreća i nezgoda, razvijene u skladu s člankom 5. stavkom 4. Direktive 2009/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 10. 12. 2011., str. 36.), uključujući korištenje smjernica i metodologija razvijenih od strane Međunarodne pomorske organizacije.

(2) Bez obzira na odredbu stavka 1. ovoga članka, glavni istražitelj i istražitelji koji vode ili sudjeluju u sigurnosnoj istrazi, mogu odstupiti od primjene zajedničke metodologije, ako je to prema njihovom stručnom mišljenju opravdano i ako je potrebno za postizanje ciljeva sigurnosne istrage.

(3) Istražno tijelo obvezno je, u slučajevima u kojima je prethodno odlučilo o nepokretanju istraživanja, poništiti svoju prethodnu odluku i pokrenuti istraživanje ukoliko sazna ili procijeni da okolnosti nekog drugog istraživanja ukazuju da bi ozbiljna nesreća, nesreća ili nezgoda, mogla biti dio niza pomorskih nesreća i nezgoda.

OBVEZA OBAVJEŠĆIVANJA O POMORSKIM NESREĆAMA I NEZGODAMA

Članak 9.

(1) Policija, centar 112, lučke kapetanije, lučke uprave, pomorski prijevoznici i drugi subjekti pomorskog prometa, a osobito strane uključene u pomorsku nesreću ili nezgodu te druga tijela i osobe koji imaju saznanje da se dogodila pomorska nesreća ili nezgoda iz područja primjene ove Uredbe ili je iz okolnosti pojedinog slučaja izvjesno da se ona dogodila, dužni

su odmah, bez odgađanja, izvijestiti MRCC koji će bez odgode zaprimljene informacije proslijediti u obliku obavijesti Agenciji i ministarstvu nadležnom za pomorstvo.

(2) Agencija će, na temelju zaprimljene obavijesti o pomorskoj nesreći ili nezgodi, čim je prije moguće, izvijestiti istražno tijelo druge bitno zainteresirane države.

Članak 10.

(1) Obavijest o događaju pomorske nesreće ili nezgode iz područja primjene ove Uredbe podnosi se Agenciji telefonom, elektroničkom poštom ili na drugi prikladan način.

(2) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka treba sadržavati najmanje ove podatke:

1. podnositelj obavijesti
2. podaci za kontakt
3. datum obavijesti
4. vrijeme obavijesti
5. ime i zastava broda
6. IMO broj broda
7. vrijeme i datum nesreće
8. vrstu pomorske nesreće
9. poziciju nesreće, odnosno geografsku širinu i dužinu
10. podatke o trenutnoj poziciji broda i smjeru plovidbe i/ili luke uplovljenja
11. podatke o brojčanom stanju posade
12. podatke o teretu i/ili podatke o brojčanom stanju putnika
13. podatke o broju ozbiljno ozlijeđenih, poginulih i/ili nestalih
14. podatke o nedostacima i/ili oštećenju broda ili njihova procjena
15. podatke o stupnju onečišćenja mora ili njihova procjena
16. procjena opasnosti od posljedica nesreće ili nezgoda po ljude, imovinu i okoliš
17. podatke o ostalim brodovima ako su sudjelovali u nesreći, kako je navedeno u točkama 5., 6., 10., 11. i 12. ovoga stavka.

(3) Agencija je dužna osigurati ažurno evidentiranje i arhiviranje svih zaprimljenih obavijesti o događaju pomorskih nesreća ili nezgoda iz područja primjene ove Uredbe.

Članak 11.

Ako je u pomorskoj nesreći ili nezgodi, koja se dogodila izvan teritorijalnog mora Republike Hrvatske, sudjelovao brod hrvatske državne pripadnosti, tada zapovjednik broda ili neka druga ovlaštena osoba na brodu, mora čim je prije moguće i na način određen ovom Uredbom, obavijestiti MRCC koji će primljenu obavijest odmah, bez odgađanja, proslijediti Agenciji.

[...]

PRISTUP MJESTU NESREĆE I OSIGURANJE DOKAZA

Članak 14.

Državni odvjetnik, policija, lučke kapetanije, lučke uprave, pomorski prijevoznici i drugi subjekti pomorskog prometa, dužni su glavnom istražitelju i drugim istražiteljima Agencije, odmah po nastanku događaja pomorske nesreće ili nezgode, bez ikakvih ograničenja ili uvjeta, omogućiti pristup svim relevantnim područjima i mjestu nesreće ili nezgode te svim svjedocima, brodovima i objektima koji su u nesreći ili nezgodi sudjelovali, podrtinama, ostacima, teretu, opremi, podacima s pomorskih karata i brodskih dnevnika, elektroničkih i magnetskih zapisa i videovrpci, uključujući podatke iz VDR-a i drugih elektroničkih naprava koji se odnose na razdoblje prije, za vrijeme i nakon nesreće te drugim uređajima i podacima koji bi se opravdano mogli smatrati korisnim za sigurnosnu istragu nesreće.

[...]

Priredio: urednik

Engl.: Establishing the fundamental principles governing the investigation of accidents in the maritime transport sector